Przeszukiwanie lokalne i gry

Paweł Rychlikowski

Instytut Informatyki UWr

23 kwietnia 2021

Najpierw jeszcze trochę o więzach

Reifikacja (przypomnienie)

- Inny przykład: `A #<=> B #> C`
- Naturalna propagacja:
  - Ustalenie A dorzuca więz
  - Jak wiemy, czy prawdziwy jest `B #> C`, to znamy wartość `A`

Reifikacja i obrazki logiczne

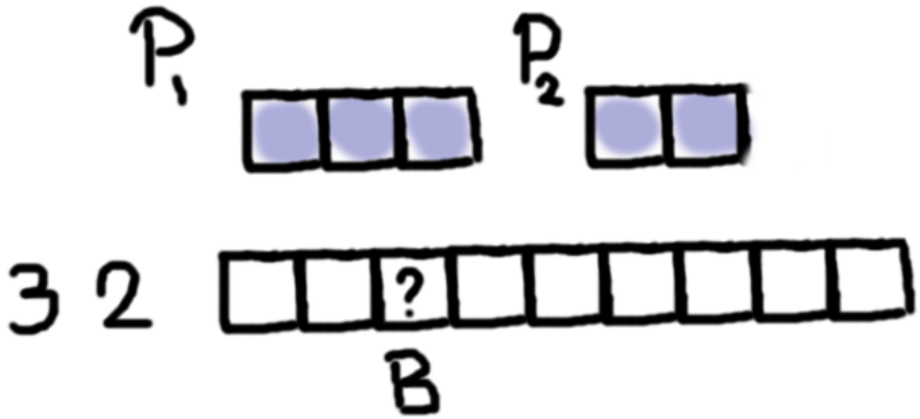

- Użycie zmiennych P_1 i P_2 określających położenie bloku pozwala zmniejszyć dziedziny ($|P_1| + |P_2|$ zamiast $|P_1| \times |P_2|$ (mniejsze zużycie pamięci, niezmniejszona liczba kombinacji)
- Zmienna B ma wartość logiczną:

  3 jest przykryte przez blok rozpoczynający się w P_1 lub przez blok rozpoczynający się w P_2

Reifikacja i obrazki logiczne

- Metoda z porzedniego slajdu jest bardzo ogólna!
- **Opis zadania prawie automatycznie przekłada się na algorytm!**

Na tym skończymy o więzach i przejdziemy do przeszukiwania lokalnego

Przeszukiwania lokalne (ogólnie)

- Powiemy sobie o paru ideach związanych z przeszukiwaniem lokalnym.
- Można je wykorzystywać w zadaniach więzowych (MinConflicts z poprzedniego wykładu), ale nie tylko.

Krajobraz przeszukiwania lokalnego

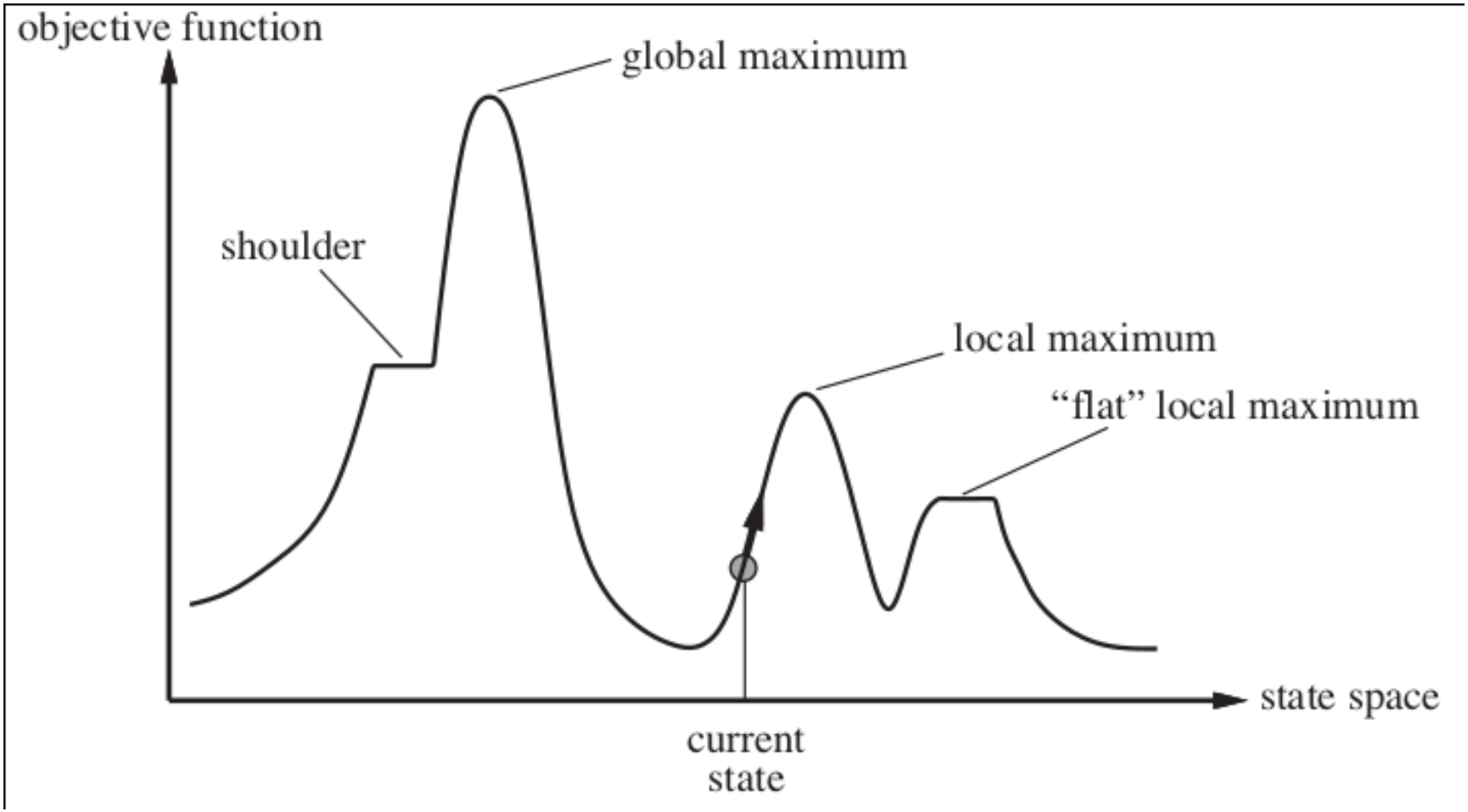

Czym może być funkcja, którą minimalizujemy?

1. Liczbą **niespełnionych** więzów.

Czym może być funkcja, którą minimalizujemy?

1. Liczbą **niespełnionych** więzów.
2. **Wagą** niespełnionych więzów.

Czym może być funkcja, którą minimalizujemy?

1. Liczbą **niespełnionych** więzów.
2. **Wagą** niespełnionych więzów. Porównaj więzy:
   1. Nauczyciel ma tylko z jedną klasą lekcje na raz
   2. nikt nie ma dwóch biologii jednego dnia.

Czym może być funkcja, którą minimalizujemy?

1. Liczbą **niespełnionych** więzów.
2. **Wagą** niespełnionych więzów. Porównaj więzy:
   1. Nauczyciel ma tylko z jedną klasą lekcje na raz
   2. nikt nie ma dwóch biologii jednego dnia.
3. Czymś niezwiązanym bezpośrednio z więzami

Czym może być funkcja, którą minimalizujemy?

1. Liczbą **niespełnionych** więzów.
2. **Wagą** niespełnionych więzów. Porównaj więzy:
   1. Nauczyciel ma tylko z jedną klasą lekcje na raz
   2. nikt nie ma dwóch biologii jednego dnia.
3. Czymś niezwiązanym bezpośrednio z więzami
   - produktywnością zespołu robotników (maksymalizemy, nie minimalizujemy!)

Czym może być funkcja, którą minimalizujemy?

1. Liczbą **niespełnionych** więzów.
2. **Wagą** niespełnionych więzów. Porównaj więzy:
   1. Nauczyciel ma tylko z jedną klasą lekcje na raz
   2. nikt nie ma dwóch biologii jednego dnia.
3. Czymś niezwiązanym bezpośrednio z więzami
   - produktywnością zespołu robotników (maksymalizemy, nie minimalizujemy!)
   - zadowoleniem gości weselnych z towarzystwa przy stolikach,

Czym może być funkcja, którą minimalizujemy?

1. Liczbą **niespełnionych** więzów.
2. **Wagą** niespełnionych więzów. Porównaj więzy:
   1. Nauczyciel ma tylko z jedną klasą lekcje na raz
   2. nikt nie ma dwóch biologii jednego dnia.
3. Czymś niezwiązanym bezpośrednio z więzami
   - produktywnością zespołu robotników (maksymalizemy, nie minimalizujemy!)
   - zadowoleniem gości weselnych z towarzystwa przy stolikach,
   - potencjalnym zyskiem sklepu,

Czym może być funkcja, którą minimalizujemy?

1. Liczbą **niespełnionych** więzów.
2. **Wagą** niespełnionych więzów. Porównaj więzy:
   1. Nauczyciel ma tylko z jedną klasą lekcje na raz
   2. nikt nie ma dwóch biologii jednego dnia.
3. Czymś niezwiązanym bezpośrednio z więzami
   - produktywnością zespołu robotników (maksymalizemy, nie minimalizujemy!)
   - zadowoleniem gości weselnych z towarzystwa przy stolikach,
   - potencjalnym zyskiem sklepu,
   - dopasowaniem do danych uczących

Czym może być funkcja, którą maksymalizujemy?

Uwaga

Ważna część uczenia maszynowego dotyczy **maksymalizacji dopasowania do danych uczących**

Hill climbing

Hill climbing jest chyba najbardziej naturalnym algorytmem inspirowanym poprzednim rysunkiem.

- Dla stanu znajdujemy wszystkie następniki i wybieramy ten, który ma największą wartość.
- Powtarzamy aż do momentu, w którym nie możemy nic poprawić

Problem

Oczywiście możemy utknąć w lokalnym maksimum.

Hill climbing z losowymi restartami

Uwaga

Możemy podjąć dwa działania, oba testowaliśmy w obrazkach logicznych:

1. Dorzucać ruchy niekoniecznie poprawiające (losowe, ruchy w bok)
2. Gdy nie osiągamy rozwiązania przez dłuższy czas rozpoczynamy od początku.

Hill climbing + random restarts (w trywialny sposób) jest algorytmem zupełnym z p-stwem 1 (bo „kiedyś" wylosujemy układ startowy)

Inne warianty Hill climbing

a) Stochastic hill climbing – wybieramy losowo ruchy w górę (p-stwo stałe, albo zależne od wielkości skoku).
b) First choice hill climbing – losujemy następnika tak długo, aż będzie on ruchem w górę
   - dobre, jeżeli następników jest bardzo dużo

Uwaga

Idee z tego i kolejnych algorytmów można dowolnie mieszać – na pewno coś wyjdzie!

Symulowane wyżarzanie

- Motywacja fizyczna: ustalanie struktury krystalicznej metalu.
- Jeżeli będziemy ochładzać powoli, to metal będzie silniejszy (bliżej globalnego minimum energetycznego).
- **Symulowane** wyżarzanie – próba oddania tej idei w algorytmie.

Algorytm

Symulujemy opadającą temperaturę, prawdopodobieństwo ruchu chaotycznego zależy malejąco od temperatury.

Symulowane wyżarzanie (2)

- Przykładowa implementacja bazuje na first choice hill climbing.
- Jak wylosowany ruch (**r**) jest lepszy (czyli $\Delta F > 0$), to go wykonujemy (maksymalizacja F).
- W przeciwnym przypadku wykonujemy ruch **r** z p-stwem $p = e^{\frac{\Delta F}{T}}$
- Pilnujemy, żeby T zmniejszało się w trakcie działania (i było cały czas dodatnie)

Komentarze do wzoru

- $\Delta F \leq 0$, $T > 0$, czyli $0 \leq p \leq 1$.
- Im większe pogorszenie, tym mniejsze p-stwo
- Im większa temperatura, tym większe p-stwo.

Taboo search

Problem

Być może płaskie maksimum lokalne.

Rozwiązanie

Dodajemy pamięć algorytmowi, zabraniamy powtarzania ostatnio odwiedzanych stanów.

Local beam search

- Zamiast pamiętać pojedynczy stan, pamiętamy ich k (wiązkę).
- Generujemy następniki dla każdego z k stanów.
- Pozostawiamy k liderów.

Uwaga 1

To nie to samo co k równoległych wątków hill-climbing (bo uwaga algorytmu może przerzucać się do bardziej obiecujących kawałków przestrzeni)

Uwaga 2

Beam search jest bardzo popularnym algorytmem w różnych zadaniach wykorzystujących sieci neuronowe do modelowania sekwencji (np. tłumaczenie maszynowe).

Algorytmy ewolucyjne

- Zarządzamy populacją osobników (czyli np. pseudorozwiązań jakiegoś problemu więzowego).
- Mamy dwa rodzaje operatorów:
  a) Mutacja, która z jednego osobnika robi innego, podobnego.
  b) Krzyżowanie, która z dwóch osobników robi jednego, w jakiś sposób podobnego do „rodziców".
- Nowe osobniki oceniane są ze względu na wartość funkcji przystosowania
- Przeżywa k najlepszych.

Uwaga

Zauważmy, że choć zmienił się język, jeżeli pominiemy krzyżowanie, to otrzymamy wariant Local beam search (mutacja jako krok w przestrzeni stanów).

Krzyżowanie. Przykład

Pytanie

Czym mogłoby być krzyżowanie dla zadania z N hetmanami?

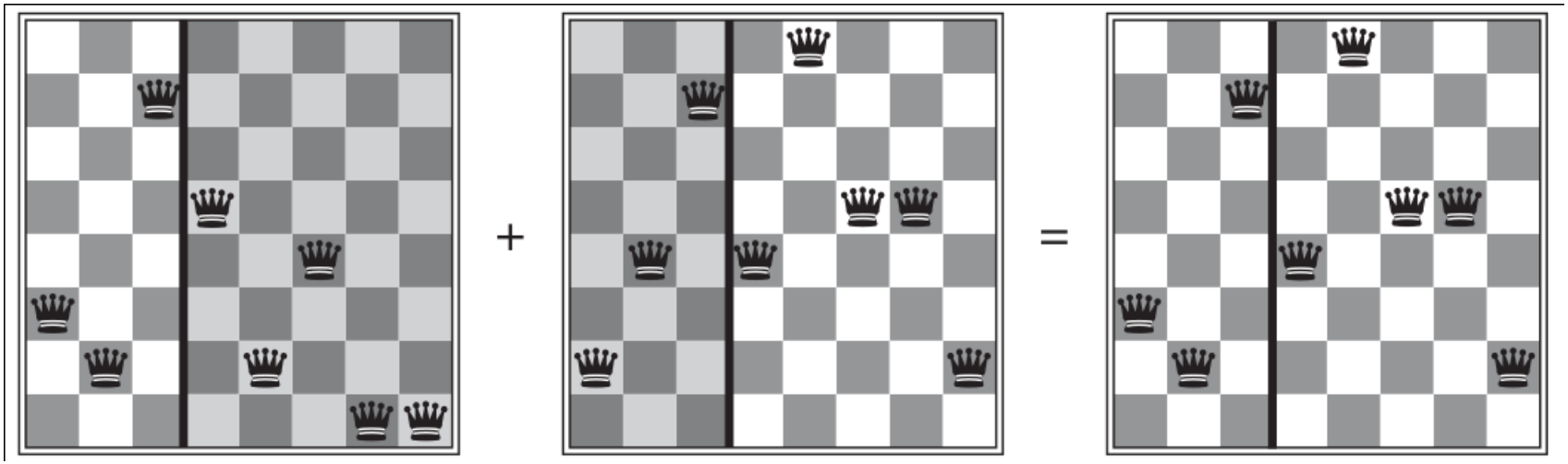

Algorytmy ewolucyjne. Kilka uwag

1. Krzyżowanie i mutacje można zorganizować tak, że najpierw powstają dzieci, a następnie się mutują z pewnym prawdopodobieństwem.
2. Wybór osobników do rozmnażania może zależeć od funkcji dopasowania (większe szanse na reprodukcję mają lepsze osobniki)
3. Można mieć wiele operatorów krzyżowania i mutacji.

Koniec części I

Przeszukiwanie w grach

Przykładowa gra

- Gracz **A** wybiera jeden z trzech zbiorów:
  1. $\{-50, 50\}$
  2. $\{1, 3\}$
  3. $\{-5, 15\}$
- Następnie gracz **B** wybiera liczbę z tego zbioru.

Pytanie

Co powinien zrobić **A**, żeby uzyskać jak największą liczbę?

Przykładowa gra

Nasza gra

1. $\{-50, 50\}$
2. $\{1, 3\}$
3. $\{-5, 15\}$

Racjonalny wybór dla **A** zależy od (modelu) gracza **B**

- Współpracujący: Oczywiście 1.
- Losowy (z $p = \frac{1}{2}$)) Wybór 3 (średnio 5)
- „Złośliwy”:wybór 2 (gwarantujemy wartość 1)

Wyszukiwanie w grach

- Nieco inna rodzina zadań wyszukiwania, w których mamy dwóch (lub więcej) agentów.
- Interesy agentów są (przynajmniej częściowo) rozbieżne.
- Rozgrywka przebiega w turach, w których gracze na zmienę wybierają swoje ruchy.

Definicja gry

Definicja

Gra jest problemem przeszukiwania, zadanym przez następujące składowe:

1. Zbiór stanów, a w nim S_0, czyli stan początkowy
2. player(s), funkcja określająca gracza, który gra w danym stanie.
3. actions(s) – zbiór ruchów możliwych w stanie s
4. result(s,a) – funkcja zwracająca stan powstały w wyniku zastosowania akcji a w stanie s.
5. terminal(s) – funkcja sprawdzająca, czy dany stan kończy grę.
6. utility(s, player) – funkcja o wartościach rzeczywistych, opisująca wynik gry z punktu widzenia danego gracza.

Gra o sumie zerowej

Definicja

W grze o sumie zerowej suma wartości stanów terminalnych dla wszystkich graczy jest stała (niekonieczne zera, ale...)

Konsekwencje:

- Zysk jednego gracza, jest stratą drugiego.
- Kooperacja nic nie daje.

Uwaga

Zaczniemy od gier o sumie zerowej i gracza, wcześniej nazwanego złośliwym (lepiej go nazwać racjonalnym)

Różnice między grami a zwykłym przeszukiwaniem

1. Mamy graczy: stan gry wskazuje na gracza, który ma się ruszać.
2. Stany końcowe mają wartości, różne dla różnych graczy.
3. Koszt jest zwykle jednostkowy (inny można uwzględnić w końcowej wypłacie, dodając do stanu „finanse” gracza)

Drzewo gry

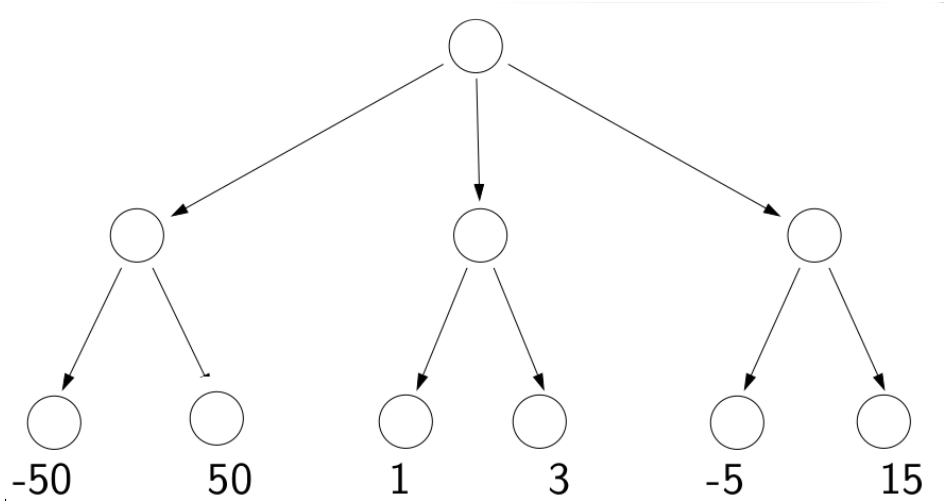

Kółko i krzyżyk. Drzewo gry

Fragment drzewa dla prawdziwej gry

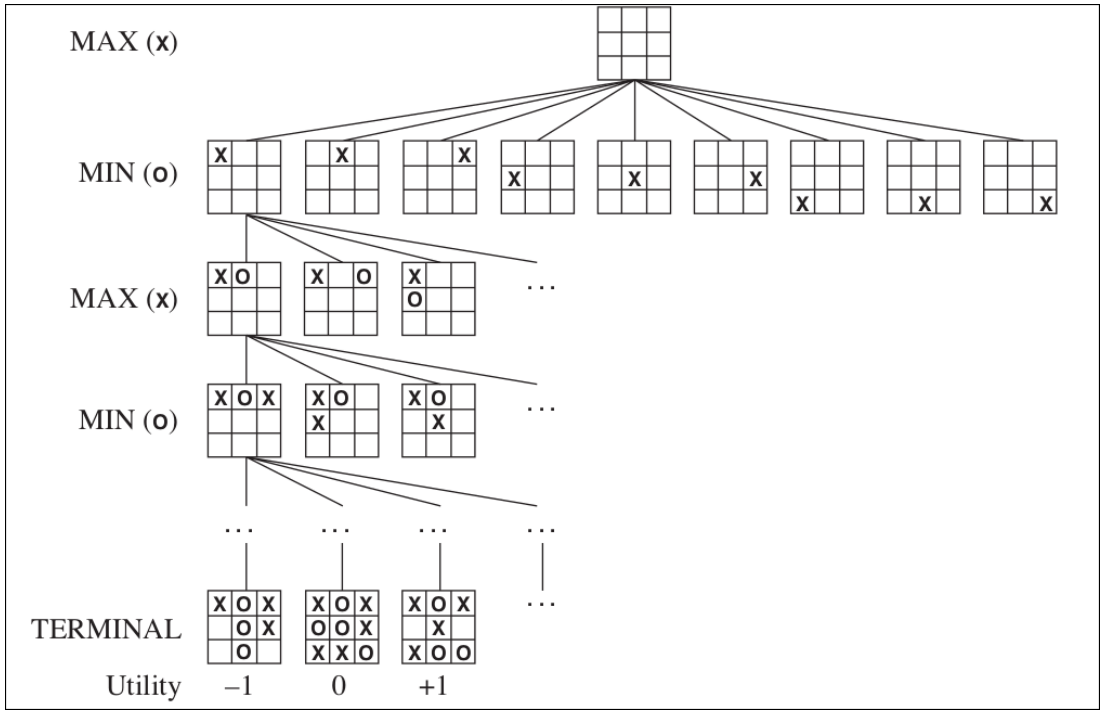

Inna prosta gra (2)

- Mamy dwóch graczy Max i Min (jeden chce maksymalizacji, drugi minimalizacji).
- Wartość dla Max-a to liczba przeciwna wartości dla Min-a.
- Mamy dwa ruchy, zaczyna gracz maksymalizujący.

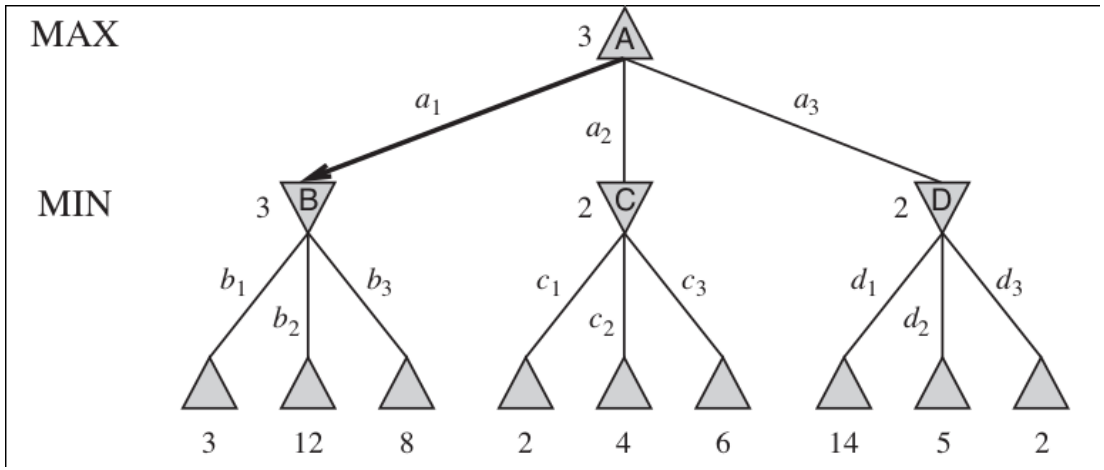

Algorytm MiniMax

```
MAX = 1
MIN = 0

def decision(state):
    """decision for MAX"""
    return max(a for actions(state),
       key = lambda a : minmax(result(a,state), MIN))

def minmax(state, player):
    if terminal(state): return utility(state)

    values = [minmax(result(a,state), 1-player) for a in actions(state)]
    if player == MIN:
        return min(values)
    else:
        return max(values)
```

Drobna uwaga nazewnicza

Spotyka się różne warianty nazewnicze (niestety również na naszych slajdach):

- Algorytm MiniMax
- Algorytm min-max
- Algorytm MinMax

Algorytm MiniMax

- O(d) – pamięć
- $O(b^{2d})$ czas, gdzie d jest liczbą ply's (półruchów)
- Dla szachów $b \approx 35$, $d \approx 50$
- Dla go: 250, 150

Algorytm MiniMax (wersja realistyczna)

- Algorytm MiniMax działa jedynie dla bardzo małych, sztucznych gier (ewentualnie dla końcówek prawdziwych gier).
- Żeby go uczynić realistycznym, musimy:
  a) Przerwać poszukiwania na jakiejś głębokości.
  b) Umieć szacować wartość nieterminalnych sytuacji na planszy.

Algorytm MinMax z głębokością

```
def decision(state):
    return max(a for actions(state),
       key = lambda a : minmax(result(a,state), MIN ,0))

def minmax(state, player, depth):
    if terminal(state): return utility(state)
    if cut_off_test(state, depth):
        return heuristic_value(state)

    values = [minmax(result(a,state), 1-player, depth+1) for a in actions(state)]
    if player == 0:
        return min(values)
    else:
        return max(values)
```

Dwa parametry algorytmu wyszukiwania

1. cut_off_test: kiedy kończymy przeszukiwanie
   - najłatwiej: jak osiągniemy maksymalny poziom, biorąc pod uwagę możliwości
   - Nie jest to jedyne wyjście (ani najlepsze)
2. Co to znaczy funkcja heuristic_value

Jak szacować wartość sytuacji?

Wariant 1

Korzystamy z wiedzy eksperta, próbując ją sformalizować.

Wariant 2

Próbujemy zaprząc jakiś mechanizm uczenia (lub przeszukiwania), żeby tę funkcję wybrać.

Jak szacować wartość sytuacji? (2)

Generalne wskazówki:

1. Przewaga materialna (więcej, lepszych figur)
2. Ustawienie figur (ruchliwość – liczba możliwych ruchów)
3. Szacowana liczba ruchów do zwycięstwa (zagrożony król, itp).
4. Ochrona naszych figur (jak mnie zbijesz, to ja cię zaraz zbiję)

Aktywny goniec

Biały goniec wprowadzony do gry, czarny nie może nic zrobić.

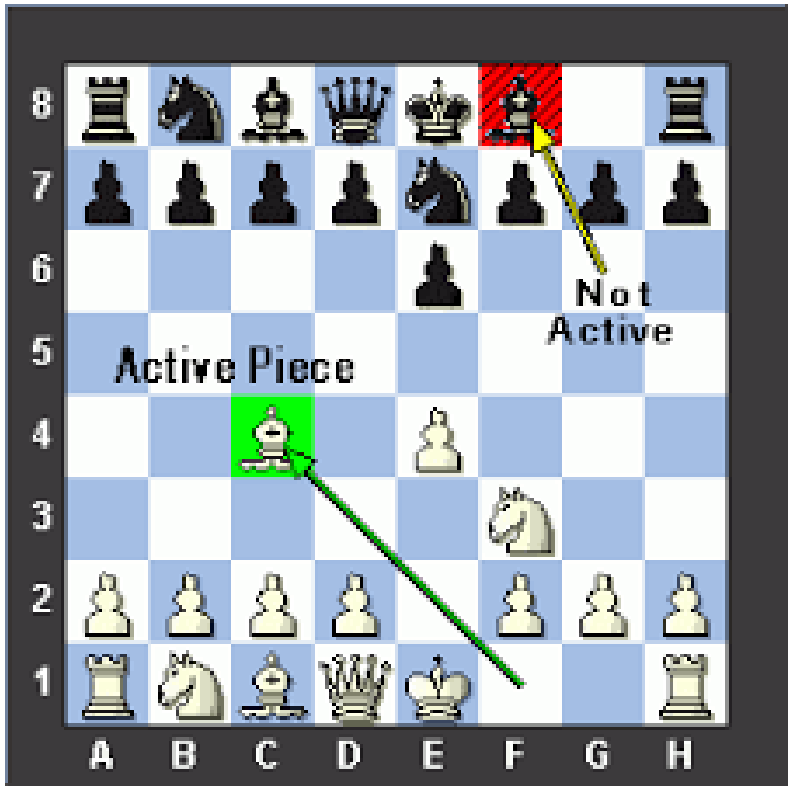

Przewaga materialna

- Wartość materialną liczą powszechnie szachiści:
  a) pion: 1
  b) skoczek, goniec: 3
  c) wieża: 5
  d) hetman: 9
- Sprawdzono doświadczalnie, że te wartości są dobrze dobrane (jak sobie wyobrazić taki eksperyment?)

Uwaga

Nawet nie wiedząc nic o uczeniu, możemy sobie wyobrazić łatwo jakąś procedurę wyznaczania tych wartości. Na przykład:

1. Losujemy 100 zestawów: (1, wartość-gońca, wartość-skoczka, wartość-wieży, wartość-hetmana).
2. Przeprowadzamy pojedynki każdy z każdym.
3. Wybieramy zwycięzcę.